

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תש"ל

יוצא לאור לש"פ נצבים, כ"ח אלול, ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)

שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

פתח דבר

לקראת ש"פ נצבים, כ"ח אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ נצבים-וילך ה'תש"ל — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ג אלול, ה'תשע"ו (ויפוצת),

שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות היולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תש"ל.

בלתי מוגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

ניגנו הניגון "כי אלקים יושיע ציון", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד מלוא קומתו ורקד על מקומו. ואח"כ צוה לנגן הניגון "אבינו מלכנו".]

א. ביאור הטעם שאין מברכים חודש תשרי, ע"פ תורת רבינו הזקן (ששמע מהמגיד) בשם מהבעש"ט¹ שזהו לפי ש"הקב"ה בעצמו מברכו"², ושייכותו לטעם ע"פ נגלה, "דכתיב³ בכסא ליום חגיגו"⁴, כי, כאשר "הקב"ה בעצמו מברכו", אתעדל"ע מצד עצמה (שלמעלה מאתעדל"ע שנמשכת ע"י אתעדל"ת), אזי ההמשכה היא מבחי' "בכסא", סתימא דכל סתימין — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ט ע' 184 ואילך.

ב. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

וברכה זו — שנמשכת ממקום היותר נעלה נעלה, למעלה גם מהבחי' ד"למעלה מעלה עד אין קץ"⁵, עד לבחי' שלמעלה מהגדרים דמעלה ומטה — נמשכת לא רק בנוגע לענינים רוחניים, אלא גם בנוגע לענינים גשמיים כפשוטם (כיון שההמשכה שבר"ה היא בגשמיות, כמובא בלקו"ת⁶ מהגמ"י⁷), וכמבואר בשיחה הידועה⁸ שעצמות מתקשר עם גשמיות דוקא.

ובלשון הכתוב בהפטרה: "ורב טוב לבית ישראל"⁹ — כל טוב ברוחניות וכל טוב בגשמיות (שהרי אצל בני קשורים הגשמיות והרוחניות), החל מכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ברוחניות ובגשמיות גם יחד, בבני חיי ומזונא רויחי — הן ברוחניות, שהו"ע

(5) ראה תקו"ז סוף תיקון נז (וראה שם תיקון יט — מ, ב). זו"ח יתרו לד, סע"ג.

(6) דרושי ר"ה נט, ב.

(7) פ"ג מהלכות תשובה — בשם הרמב"ן.

(8) ראה סה"ש תורת שלום ע' 120 ואילך.

(9) ישעי' סג, ז.

(1) שני המאורות הגדולים — שיום גולדתם, ח"י אלול, חל בשבת שלפנ"ז, ססיומו וחתמו ביום הש"ק זה.

(2) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול).

(3) תהלים פא, ד.

(4) מג"א אר"ח רסתי"ז.

העבודה בג' הקוין (כמבואר בביאורי הזהר¹⁰ ובקונטרס חנוך לנער¹¹), והן בגשמיות — ובכולם רויחי.

וכיון שהמשכת הברכה היא ביום השבת, והרי בנוגע ליום השבת נאמר שצ"ל "כאילו כל מלאכתך עשוי"¹², ו"אין עצב בה"¹³ (כמדובר בהתוועדות שלפנ"ז¹⁴), כי אם יום שכולו מנוחה, שמחה ועונג (אלא שמצד גודל העונג אין השמחה נראית בגלוי, כיון שיש בכלל מאתיים מנה¹⁵) — יש נתנית כח לקבל את ברכתו של הקב"ה מתוך שמחה וטוב לבב, ומתוך מנוחה, ללא ענינים המבלבלים.

ועד שבאים לשלימות השמחה שתהי' לעתיד לבוא — כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פיננו" (שמורה על שלימות השמחה), "אז דייקא, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

וכמבואר בפרטיות בהפטרה — החל מהיעודים שנאמרו בנוגע לירושלים עיר הקודש¹⁷, ועד לסיום ההפטרה: "בכל צרתם לו צר גוי וינטלם וינשאם כל ימי עולם"¹⁸, היינו, שבכל זמן ובכל מקום שמצאים בני", הנה "בכל צרתם גוי", ובאופן שמהענין ד"לא צר" (באל"ף) נמשך להיות "לו צר" (בוא"ו)¹⁹,

ולכן מקיים הקב"ה מ"ש²⁰ "ושב ה' אלקיך את שבותך", "והשיב לא נאמר אלא ושב"²¹, "שהוא ישוב עמהם"²², "ועוד .. הוא עצמו צריך להיות אוהז בידיו ממש איש איש ממקומו, כענין שנאמר²³ ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל", וכך יוצאים מהגלות מבלי לאבד דבר (ובלשון עמא דבר: "אָן קיין שום פאַרלוסטן"), ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בחסד וברחמים, בפועל ממש, בקרוב ממש ובעגלא דידן.

* * *

ג. האמור לעיל הו"ע שישנו בשבת מברכים חודש תשרי בכל שנה

15) ראה תר"מ חנ"א ע' 110. וש"נ.	10) לאדהאמ"צ ס"פ וירא, ולהצ"צ ח"א ע' מד ואילך.
16) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.	11) בסופו (ע' 48 ואילך). וראה גם לעיל ע' (...). וש"נ.
17) ישע"י סב, א. שם, ר"ז.	12) ראה שו"ע אדה"ז או"ח שש"ו סכ"א. וש"נ.
18) שם סג, ט.	13) ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא בתוד"ה מ"ד — מו"ק כג, ב.
19) ראה לקו"ש ח"ט ע' 162. וש"נ.	14) שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול ס"ח (לעיל ע' ...).
20) פרשתנו (נצבים) ל, ג.	
21) מגילה כט, א.	
22) פרש"י עה"פ.	
23) ישע"י כז, יב.	

ושנה; ונוסף לזה ישנו ענין הקשור עם הקביעות דיום הש"ק בימי החודש — בכ"ה באלול, יום ראשון למעשה בראשית, וכסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁴ אודות חסידים שהיו נוהגים ללמוד הפרשה בתורה אודות הבריאה דיום זה: בכ"ה באלול — עד "יום אחד", וכן בימים שלאח"ז, עד ר"ה.

המשך השיחה — הביאור בלשון תורת הבעש"ט הנ"ל אודות ברכתו של חודש תשרי ע"י הקב"ה בעצמו: "החודש השביעי שהוא החודש הראשון לחדשי השנה" (דלכאורה: חודש הראשון הוא ניסן, ואילו תשרי הוא חודש השביעי), כי, החילוק בין כ"ה אלול לר"ה²⁵ הוא בדוגמת החילוק שבין קודם מ"ת, שההמשכה היתה מצד כי חפץ חסד, ולאחרי מ"ת, שכל ההמשכות הם ע"י עבודה, ולכן, שבת שלפני ר"ה הוא בדוגמת הזמן שלפני מ"ת²⁶, שאז הי' תשרי "ירחא קדמאה"; ואעפ"כ קוראו גם "חודש השביעי" (כמו לאחרי מ"ת)²⁷, כיון שגם אז ישנו ענין

"בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", והענין דיצי"מ מתחיל מ"רח ניסן, שבו נאמר (בא יב, ב ואילך) "החודש הזה לכם וגו' ויקחו להם איש שה גו' ושחטו אותו גו' * — הרי מובן ש"לפני מ"ת" פירושו לפני יצי"מ ולפני אמירת "החודש הזה לכם גו'".

(27) וע"ד שגם קודם מ"ת הי' ענין של עבודה — כמ"ש באדה"ר "ויניחחו בגן ערן לעבדה ולשמרה" (בראשית ב, טו), ועד שהיו הענינים שהם בדוגמת לאחרי מ"ת, כמארז"ל (יומא כח, ב. וש"ג) "קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה". וכמובן גם מזה

(* שזהו"ע של יציאה ממצרים במצרים גופא — שאף שהי' זה קודם שהגיע הקץ (בט"ו ניסן, שאז "לא עיכבן אפילו כהרף עין" (מכילתא ופרש"י בא יב, מא)), הנה לא זו בלבד שבנ"י לא התייראו לזבוח את תועבת מצרים, אלא אדרבה: המצריים נתבטלו מפני בני"י, שלא היו יכולים לעשות להם דבר (ראה טואו"ח סת"ל), ואדרבה: "בבכריהם .. עשו עמחם מלחמה .. למכה מצרים בבכוריהם", כמ"ש רבינו הזקן בשו"ע (או"ח שס) בנוגע ל"שבת שלפני הפסח .. שבת הגדול", שדוגמתו הוא השבת שלפני ר"ה.

(24) ראה גם שיחת ש"פ נצו"י, כ"ה אלול תשכ"ו ס"ו (תו"מ חמ"ז ריש ע' 344). וש"נ.

(25) דאף שבכ"ה באלול היו כלולים כבר כל פרטי הבריאה, שהרי "כל תולדות שמים וארץ נבראו מיום ראשון, הוא שכתוב את השמים לרבות ותולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיה" (פרש"י בראשית א, יד), ובאופן ד"אלה תולדות גו'", מלא כתיב, כיון ש"עולם על מילואו נברא" (ראה בר" פ"ב, ו. פ"ג, ג. פ"ד, ז) — מ"מ, ביום ששי למע"ב, יום ברוך אדה"ר, ניתוסף עילוי בכל הבריאה בדוגמת העילוי דמ"ת, כדאיתא בגמרא (שבת פח, א ובפרש"י) "מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, ה"א יתירה .. מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין כו'" (והיינו, שויהי ערב ויהי בקר של גמר בראשית תלוי ביום הששי (הששי המיוחד במקום אחר), והוא ששי בסיון, שנתנה בו תורה), ועז"נ (תהלים עו, ט) "ארץ יראה ושקטה", "בתחילה (קודם מ"ת) יראה ולבסוף (במ"ת) שקטה", והיינו, שמת' פעל קיום ושלימות בכל הבריאה.

(26) וכיון שהענין דמ"ת מתחיל ביצי"מ (שהרי מ"ת היא הסיבה שממנה בא המסובב דמ"ת, כמ"ש (שמות ג, יב ובפרש"י)

של עבודה²⁸, ועד שגם הענין דחפץ חסד גופא הוא מצד עבודת בני²⁹ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס³⁰ בלקו"ש הנ"ל.

ד. האמור לעיל אודות מעלת עבודת בני קשור גם עם הענין הגדול והנכון שתיקנו שיעורים בלימוד התורה נגלה וחסידות³¹,

וכיון שתיקנו שילמדו פנימיות התורה קודם התפלה, שע"ז ניתוסף חיות בעבודת התפלה — הרי ישנם שני הקוין: קו התורה וקו התפלה, ומהנכון שיוסיפו גם קו השלישי — גמילות חסדים (שע"ז יתוסף סיוע גם בשאר שני הקוין), והיינו, שבימים אלו ובמשך כל חודש תשרי (והלואי יומשך על כל השנה כולה) יוסיפו בענין הצדקה,

ובנוגע לשבת ויו"ט (שאף שיותר וצריך ליתן מזון לעני, הרי אסור ליתן צדקה ע"י מעות) — יתנו צדקה בערב שבת ויו"ט באופן של "לחם משנה" גם עבור שבת ויו"ט (שהרי גם בערב יו"ט צ"ל ענין של הכנה (כמו בערב שבת) — בנוגע לענינים שאינם אוכל נפש, שאסור לעשותם ביו"ט, ואפילו בנוגע לעניני אוכל נפש, אם יש בהם טירחא יתירה, יש לעשותם מערב יו"ט, כמבואר בשו"ע³²).

אף שלכאורה צ"ל הסדר באופן הפוך, שהרי תחילה הוצרך להיות הענין ד"לקחת לו גוי מקרב גוי" (ואתחנן ד, לד), ורק לאחר — בשעת מ"ת, אמרו בני נעשה ונשמע — שתחילה צ"ל עבודת בני*, ולאח"כ באה ההמשכה מלמעלה.

(30) בשילוב שיחת ש"פ נצבים-וילך תשכ"ט.

(31) ראה גם שיחת ש"פ נצוי, כ"ה אלול תשכ"ז ס"ז (תו"מ ח"ג ע' 391). וש"נ.

(32) ראה שו"ע אדה"ז אור"ח סתצ"ה ס"ה. וש"נ.

(* שזוהי כוונת כל הבריאה — "בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית" (ובנוגע לישראל ותורה גופא — הרי ישראל קדמו לתורה) — בשביל עבודת נש"י, שעז"נ (איוב יד, טו) "למעשה ידוך תכסוף", שהקב"ה נכסף בכיכול לעבודת בני, כיון שע"ז נשלמת הכוונה שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים.

שענין התמימות ברמ"ח אברים ושס"ה גידים — שהי' אצל בני גם קודם מ"ת — קשור עם קיום רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת (ראה זח"א קע, ב. לקו"ת פרשתנו (נצבים) מה, ג). ולהעיר גם מהמבואר בלקו"ת ד"ה כי המצוה הזאת (שם, סע"ב), ש"ידיעת אלקותו ית'.. כבר הי' נקבע .. בלב כל ישראל מאמינים בני מאמינים גם קודם מ"ת".

(28) וכמו בענין זה גופא שברכת חודש תשרי היא ע"י הקב"ה בעצמו — שכדי לידע אימתי ר"ח שואל הקב"ה אצל ב"ד של מטה (ראה שמו"ר פט"ו, ב. דבר"ר פ"ב, יד), שזהו (לא מצד החשבון או הראי' שעל ידם נקבע ר"ח, שהרי למעלה יודעים בודאי החשבון או הראי', כי אם) מצד מעלת עבודת בני שתלוי בבחירתם (כמארז"ל (ברכות לג, ב. וש"נ) "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

(29) וכמש"נ בהתוועדות שלפנ"ז (שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול ס"ו (לעיל ע' ...). וש"נ) מ"ש (תבוא כו, יזיח) "את ה' האמרת גוי" ("אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם כו" (ברכות ו, א) ואח"כ "וה' האמירך גוי" —

וע"י העבודה בכל ג' הקוין יפעלו שיהי' "העולם עומד" ³³ ו"העולם קיים" ³⁴ (ב' הענינים שנאמרו במסכת אבות, "מילי דחסידותא" ³⁵), ותומשך כתיבה וחתימה טובה בכל הענינים — החל מהשבת שלפני ר"ה, ובפרט בעמדנו לאחרי מוסף, שכבר היתה ברכתו של הקב"ה לחודש תשרי, הרי בודאי נמשכים כבר כל הענינים.

ועד לענין הגאולה — כדאיתא בזהר ס"פ בלק ³⁶, שבכ"ה באלול יוצא כוכב כו', ומקשר זה עם מ"ש ³⁷ "דרך כוכב מיעקב" שקאי על משיח ³⁸, עד להסיום "וישראל עושה חיל" ³⁹,

והיינו, שמהענין ד"אלה תולדות (מלא) השמים והארץ" ⁴⁰ באים ל"אלה תולדות (מלא) פרץ" ⁴¹, שאז "יעלה הפורץ לפניהם" ⁴², בגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש.

* * *

ה. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה כי המצוה הזאת וגו'.

* * *

ו. איתא בגמרא ⁴³ שצריך לפתוח "בכבוד אכסניא", שהפירוש הפשוט בזה ⁴⁴, שצריך להתחיל לדבר בכבודו של המקום שבאים אליו; אבל אעפ"כ, ישנו גם הענין דצריך לפתוח בכבוד האורחים.

ובכן: כבר כתבו בנוגע לאורחים שתהא ביאתם לכאן בשעה טובה ומוצלחת, וכן תהי' משך שהותם כאן ונסיעתם בחזרה בהצלחה וכו', ויהי' ר' שיהי' כן בפועל, שהענין ד"בבואך" ו"בצאתך" ⁴⁵ יהי' בהצלחה,

והרי ענין ההצלחה — כמ"ש בנוגע ליוסף "ויהי איש מצליח" ⁴⁶ — הוא באופן של בלי גבול, וללא גדרים כלל, כיון שנמשך מ"סיבת כל הסיבות" שלמעלה גם מ"עילת כל העילות" ⁴⁷ [כי, ב"עילת כל

40	בראשית ב, ד.	33	אבות פ"א מ"ב.
41	רות ד, יח. וראה ב"ר פיי"ב, ו. שמו"ר	34	שם מ"ח.
	פ"ל, ג.	35	ב"ק ל, א.
42	ע"פ מיכה ב, יג. וראה אגדת בראשית ספס"ג. ב"ר פפ"ה, יד ובפרש"י שם.	36	ח"ג ריב, ב. וראה גם שיחת ש"פ
43	ברכות סג, ב.	37	נצו"י, כ"ה אלול תשט"ז סי"ד (תו"מ חיי"ז
44	ראה פרש"י שם.	38	ס"ע 217 ואילך). וש"נ.
45	לשון הכתוב — תבוא כח, ו.	39	בלק כד, יז.
46	וישב לט, ב.	40	ראה ירושלמי תענית פ"ד ה"ה.
47	ראה תו"מ ח"ב ע' 187. וש"נ.	41	רמב"ן עה"פ.
		42	שם, יח.

העילות" יש איזה גדר, שהרי העילה היא בערך העלול, והעלול נמצא כלול בהעילה, משא"כ "סיבת כל הסיבות" הו"ע שאינו בערך, שהרי המסובב אינו בערך כלל להסיבה, שהוא רק "סיבה" אליו; ומ"סיבת כל הסיבות" נמשך ענין ההצלחה].

ובפרטיות יותר — שהכוונה היא שההצלחה שישנה "בבואך" תומשך גם "בצאתך", באופן שגם "בצאתך" ינוצלו כל הענינים שניתנו "בבואך": הענינים ש"בבואך" הם באופן של בלי גבול — שהרי באים עם רצון לקבל בלי גבול, ומצד הרצון הרי הוא במעמד ומצב שאכן יכול לקבל את כל הענינים שהקב"ה נותן באופן של בלי גבול;

אבל, כיון שכל הענינים נמשכים במדידה והגבלה של זמן ומקום, וקשורים עם בשר ודם שתלויים בו כו', ותלוי גם בבעל האכסניא, ויכול להיות שחסר שם ענין המנוחה, ולא תמיד ישנם כל הענינים כמו אצל "שלמה בשעתו" [בודאי כוונתו רצוי, אבל אעפ"כ, העיקר הוא הענין בפועל, ובפועל חסרה אצלו המנוחה כו'] — הנה מצד כל ההגבלות הנ"ל, אינו יכול ליקח בלי גבול.

ואעפ"כ, כיון שהענינים שקיבל בפועל הם באופן שמזה יומשכו פירות ופירי פירות עד סוף העולם⁴⁸, הרי זה גם ענין של בלי גבול.

ואדרבה: הבל"ג שיומשך מהענינים שקיבל בפועל בהגבלה, יש בו מעלה לגבי הבל"ג ש"בבואך" שהוא רק בכח, אבל לא בל"ג בפועל,

— וכפי שמאריך הצ"צ בספר החקירה⁴⁹ שבעולם לא יכול להיות בל"ג בפועל. ישנו אמנם הענין ד"חזקים כיום הבראם" (כמארז"ל⁵⁰ על הפסוק⁴⁰ "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם"), אבל זהו רק שבכח יכולים להיות בלי גבול, ואין זה בל"ג בפועל, שהרי בפועל כל דבר הוא מוגבל בזמן והמקום —

ולכן יש מעלה יתירה "בצאתך", שאז ישנו כבר גם מקצת עכ"פ בפועל, שינוצל לאח"ז כפי יכלתו עד לאופן של בל"ג — לעשות מכל העולם "ארץ ישראל", "ארץ שרצתה לעשות רצון קונה"⁵¹.

והעיקר — שכל האורחים יהיו מרוצים (וגם אם לא תהי' מנוחה כ"כ בענינים הגשמיים, הרי זה לא יבלבל את העיקר — המנוחה בענינים הרוחניים), וגם אני אהי' מרוצה, והעיקר — שהקב"ה יהי' מרוצה, ואז — הנה "באור פני מלך חיים"⁵².

(50) ראה ירושלמי ברכות פ"א ה"א.

(51) ב"ר פ"ה, ח.

(52) משלי טז, טו.

(48) ע"פ לשון חז"ל — כתובות רפ"ט.

זבחים לו, ב. ועוד.

(49) בתחלתו.

ז. הפתיחה בכבוד האורחים צריכה להתחיל — כמו כל הענינים — מלימוד התורה.

ובתורה גופא — שיש בה תושב"כ ותושבע"פ — יש להתחיל מתושב"כ, כמו בכל יום, שהסדר הוא שמתחילים באמירת פסוקי תושב"כ, ואח"כ אומרים משניות וברייתות כו'.

ובתושב"כ גופא יש להתחיל בפירוש הפשוט — פירוש רש"י, פשוטו של מקרא, וכמובן גם מהדין דשנים מקרא ואחד תרגום, ש"פירוש רש"י .. מועיל יותר מהתרגום שהוא מפרש יותר⁵³, וכפי שרואים את הלהט אצל רבותינו נשיאינו ("זיך געקאָכט") שצריך ללמוד בכל יום פרשה חומש עם פירוש רש"י⁵⁴, והרי דרך הלימוד בפירוש רש"י על התורה היא לכל לראש בדרך הפשט, ורק לאח"ז באים לשאר הענינים שבפירוש רש"י, ועד — כלשון הרגיל — "יינה של תורה"⁵⁵.

ח. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁵⁶ "כי אתה תבוא את העם הזה", "ארי את תיעול עם עמא הדין. משה אמר ליהושע, זקנים שבדור יהיו עמך, הכל לפי דעתן ועצתן, אבל הקב"ה אמר ליהושע כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם, תביא על כרחם, הכל תלוי בך, טול מקל והך על קדקדן, דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור",

— שכיון ש"כי אתה תבוא את העם הזה" הוא נתינת טעם למ"ש לפניו "חזק ואמץ"⁵⁶, ה' מקום לפרש שהצורך בחיזוק הוא בגלל ש"תבוא" הוא כמו "תביא", ולכן צריך רש"י להדגיש שהפירוש הוא "ארי את תיעול עם עמא" ("תבוא" כפשוטו); והצורך בחיזוק הוא בגלל המשך הכתוב: "ואתה תנחילנה אותם".

וכיון שנאמר "אתה תבוא את העם הזה": "העם" — ביחד גם עם הפחותים שבבני, ו"הזה" — שבראשם הזקנים ("זקנים שבדור יהיו עמך"), עכצ"ל ש"הכל לפי דעתן ועצתן" (של הזקנים), ויהושע יהי' כמו שאר העם; וסמיכת יהושע למנהיג בניי היא בנוגע למלחמה, משא"כ בנוגע להנהגת העם, שגם אצל משה סייעו הזקנים "במשא העם"⁵⁷.

"אבל הקב"ה אמר ליהושע כי אתה תביא (לא רק "תבוא") את בני ישראל (לא רק "העם", אלא גם אנשי המעלה) .. תביא על כרחם, הכל

57) וכפי שטען משה רבינו להקב"ה: "למה הרעות לעבדך .. לשום את משא כל העם הזה עלי האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו בחיך

53) שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ה ס"ב. וש"נ.

54) ראה סה"ש תרצ"ז ע' 203. וש"נ.

55) סה"ש תרצ"ז ע' 137. תרצ"ז ע' 197

(נעתק ב"היום יום" כט שבט).

56) פרשתנו (וילך) לא, ז.

תלוי בך, טול מקל והך על קדקדן", אפילו לא כפי שהי' בזמן משה שהזקנים סייעו "במשא העם", דכיון ש"דבר⁵⁸ אחד לדור ולא שני דברים לדור", לכן ההנהגה של יהושע שונה מההנהגה של משה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁵⁹ בלקו"ש ח"ט ע' 307 ואילך.

* * *

ט. רגיל ללמוד ענין באגרת התשובה, ובפרט בחודש אלול ובסיומו, שענינו "אני לדודי ודודי לי"⁶⁰, שזהו ענין כללי שלמעלה מפרטים, כמו עבודת התשובה שהיא עבודה כללית (ולא כמו העבודה דתומ"צ שיש בהם כמה פרטים) — החל מהדרגה התחתונה שבתשובה ד"עזיבת החטא בלבד" (ורק לאח"ז באים הפרטים — "לבל ישוב עוד לכסלה למרוד במלכותו ית' ולא יעבור עוד מצות המלך ח"ו הן במ"ע הן במל"ת")⁶¹, ובלשון הידוע⁶²: "אסורה מכאן", ולאח"ז באים "להתקרב שם", ועד לדרגה הנעלית שבתשובה, "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה"⁶³.

י. הביאור בלקוטי לוי"צ⁶⁴ שמדייק בלשון רבינו הזקן באגה"ת פ"ד: "היו"ד שהיא נקודה לבד מרמזת לחכמתו ית' . . (והקוץ שעל היו"ד רומז לבחי' רצון העליון . .) ואחר שבאה לבחי' התפשטות וגילוי ההשגה . . נכללת ונרמזת באות ה"א . . ואח"כ כשנמשכת . . למטה יותר נכללת ונרמזת . . באותיות ו"ה",

— שכתר, שאין בו כלים כלל, אינו מתלבש ונתפס אפילו לא בקוץ, כי אם שהקוץ רומז עליו; בחכמה, שגם הכלים⁶⁵ הם בבחי' אור⁶⁶

63 קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האיזנו. והכ"מ.

64 הערות לתניא ע' כט.

65 ולפעמים מצינו שגם חכמה היא אור בלי כלים — כדאיתא בביאורי הזהר (לאדהאמ"צ — בלק קג, סע"א ואילך) על הפסוק (בלק כג, ט) "כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו", שהתחלת הכלים היא בבינה. וכידוע גם שענין האותיות מתחיל מבינה — שהרי אפילו אתון רברבין הם רק בבינה (אתון בינונים — בז"א, ואתון זעירין — במלכות (נסמן בתו"מ חמ"ו ע' 262)). ואילו בחכמה אין אותיות. ובלשון הפרס (שכ"ג פ"ג (ערך מחשבה)) — שחכמה היא נקודה מחשבתית, ללא אורך רוח ועומק.

כאשר ישא האומן את היונק . . לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה", ועל זה אמר לו הקב"ה: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל . . ונשאו אתך במשא העם ולא תשא אתה לבדך" (בהעלותך יא, יא"ז).
58 ועפ"ז יובן דיוק הלשון "דבר" דוקא, ולא כלשון הרגיל "מלך" או "נשיא" וכיו"ב — כי, לא מדובר כאן אודות ניהול המלחמה, אלא אודות הנהגת העם, ולכן מדייק "דבר", מלשון הנהגה.
59 בשילוב ההמשך בשיחת ש"פ האיזנו תשל"א.

60 שה"ש ו, ג ובשעה"פ ע"ה. ועוד.

61 תניא אגה"ת פ"א.

62 פרש"י שמות ג, ג.

(כיון שכל מציאותה⁶⁷ הו"ע הביטול⁶⁸), יש קצת שייכות בין היו"ד לחכמה, ולכן היו"ד "מרמזת (לא רק "רומז") לחכמתו ית", אבל אינה נכללת ואפילו לא נרמזת באות⁶⁹; וכינה ומלכות, שהם אורות המתלבשים בכלים, נכללות (ונרמזות) באותיות הו"ה.

ואעפ"כ, לגבי "אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין"⁷⁰, הנה גם חכמה היא כמו "כל הי' ספירות"⁷¹ (ש)נכללות ונרמזות (אבל לא באותיות, אלא רק) בשם הו"ה⁷² ב"ה⁷³ —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁷⁴ בלקו"ש הנ"ל ע' 416 ואילך.

יא. ביאור השייכות לפירוש רש"י הנ"ל ע"ד החילוק בין "תבוא" (בוא"ו) ל"תביא" (ביו"ד), ע"פ מאמר הזהר⁷⁵ "חד תבוא לבשרא לי' דיעול לארעא .. וחד תביא לבשרא לי' שולטנא על ישראל", שרק מצד הוא"ו שמורה על ההמשכה חוץ מן העצם, יש צורך להבהיר שיהושע יכנס לארץ⁷⁶, ויש צורך בהזקנים שיבטיחו שתהי' ההמשכה במקום הראוי; משא"כ מצד היו"ד, אין צורך בזקנים, ואדרבה: "טול מקל והן על קדקדו" (ענין השכל), שנפעל בהזקנים ביטול שלמעלה מטו"ד⁷⁷ — נכלל בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (לקו"ש שם ס"ע 313 ואילך).

72 וכידוע שבעולם האצילות מאיר כללות שם הוי' שלמעלה מהתחלקות ומציאות האותיות, ולכן, אף שיש בו עשר ספירות, נקרא "עולם האחדות".

73 ולהעיר גם מהדיוק "שם הוי' ב"ה" — כמדובר פעם בשייכות לאגה"ת פ"ח (ש"פ ורא תש"ל — לקו"ש חל"ט ע' 88 הערה 36), השלשון "ב"ה" מורה על דרגא נעלית שצריכים להמשיך אותה, כיון שאינה נמשכת מצד עצמה.

74 בשילוב שיחת ש"פ חוקת-בלק תשכ"ט.

75 פרשתנו רפד, א.

76 כי ההמשכה לחוץ יכולה להגיע למקום אחר, ועד למדבר, ולכן יש צורך להבהיר שלא ישארו במדבר. וכפי שביקש משה בנוגע ליהושע: "אשר יביאם", "שלא תעשה לו כדרך שאתה עושה לי, שאיני מכניסן לארץ" (פנחס כז, יז ובפרש"י).

77 וזהו גם הקשר עם ר"ה, שהעבודה היא בענין הקבלת עול — "תביא על כרחם".

66 וזהו שגם להשיטה שהאורות הם פשוטים, וכל הציור הוא רק מצד הכלים, שיך לומר "אור החכמה" — כיון שהכלים הם בבחי' אור.

67 כמדובר לעיל במאמר (שמיוסד על מאמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע), שיש מציאות שכל מציאותה הו"ע הביטול, והיינו, שאין זה העדר המציאות ("אויס מציאות"), כי אם "מציאות", אלא שכל מציאותה הוא הביטול.

68 וזהו גם דיוק הלשון "היו"ד שהיא נקודה לבד" — שענין הביטול (נקודה) הוא כל מציאותה.

69 וכמו ההמשכה מחכמה לבינה ועד למלכות (אבא יסד ברתא) — שאין זה באופן שהחכמה נמשכת בבינה או במלכות, כי אם שבבינה ומלכות יש ענין שמרמו על החכמה. 70 תקו"ז בהקדמה (יז, א).

71 להעיר מב' הפירושים ב"ספירות": (א) מלשון מספר, שהו"ע הכלים, (ב) מלשון ספירות ובהירות, שהו"ע האורות (ראה המשך תער"ב ח"א ע' קנט ואילך).

יב. ויש להוסיף בביאור מ"ש "חזק ואמץ" — בהמשך למ"ש לפנ"ז⁷⁸ בנוגע לכל בניי "חזקו ואמצו":

לכאורה אינו מובן: הרי בניי ראו בעצמם שהקב"ה עשה להם נסים — לא רק ביצי"מ, אלא גם לאח"ז, וזה עתה היתה מלחמת סיחון ועוג⁷⁹ שהיו בה כמה נסים [וכפי שמביא רש"י⁸⁰ ש"משה הרגו כדאיתא בברכות בהוראה⁸¹ עקר טורא בר תלתא פרסא וכו'"], ועד שאיש אחד, יאיר, כבש בעצמו עיר שלימה⁸², וא"כ, למה הוצרך משה לחזור ולומר להם "חזקו ואמצו אל תיראו וגו'"?!

ומזה מובן, שגם כאשר יודעים שהקב"ה עשה נסים וכו', הנה כשבאים לפועל, צריך לחזור ולומר "חזקו ואמצו".

וזהו גם הוראה לדורות — שהרי התורה היא נצחית⁸³:

גם כאשר אתמול אירע נס, והיום בבוקר אירע נס, ומזה ראי' לכאורה שאין להתיירא מכל הגוים שמסביב, כיון שהקב"ה נמצא יחד עם בניי — ישנה הטענה ש"אין סומכין על הנס"⁸⁴, וכדברי חוקרי ישראל שטבעו של נס הוא שאינו בתמידות⁸⁵, וכיון שכן, יש מקום להתיירא מן הגויים.

ועל זה באה ההוראה: "חזקו ואמצו אל תיראו וגו'", ולא בגלל שיש הרבה מטוסי "פאנאטום"... אלא בגלל ש"ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך"⁸⁶, וכהמשך הכתוב כאן: "כי ה' אלקיך הוא ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך", וכפירוש רש"י: "לא יתן לך רפיון להיות נעזב ממנו", ויהושע, עליו נאמר⁸⁷ "י"ה יושיעך מעצת מרגלים", מכניס את בניי לארץ ישראל וכו'.

יג. דובר בארוכה אודות המצב בארץ הקודש. ובסיום הענין אמר⁸⁸:

ע"פ המבואר ברס"ג⁸⁹, שאחד הרמזים דתקיעת שופר בר"ה הוא, להזכיר את עם ישראל את ה"קול שופר" דמ"ת (וה"ז ג"כ מפסוקי שופרות, ויתרה מזו — התחלת וראש ברכת שופרות: "אתה נגלית כו' ובקול שופר עליהם הופעת כו'"), ונקבל על עצמנו כו' "נעשה ונשמע" שבזה קבלו עליהם מצות ד',

(86) תצא כג, טו.

(87) סוטה לד, ב. הובא בפרש"י עה"ת

שלח יג, טז.

(88) סעיף זה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר

שליט"א, ונדפס בהוספות ללקו"ש חכ"ד ע'

553.

(89) הובא באבודרהם בטעמי התקיעות

(והענין השלישי).

(78) פרשתנו (וילך) לא, ו

(79) ראה פרשתנו שם, ד.

(80) ס"פ חוקת.

(81) נד, ב.

(82) מטות לב, מא.

(83) תניא רפי"ז. ובכ"מ.

(84) ראה פסחים סד, ב.

(85) ראה כש"ט סקי"ט. סרנ"ו.

ואחד הענינים דמ"ת — שאז נעשה "המבדיל בין ישראל לעמים" (שלכן הפס"ד⁹⁰ שבאמרו "ובנו בחרת" יזכור מ"ת), זאת אומרת, שיהודי (באיזה מצב שהוא) הוא יהודי, ואוה"ע (וגם חסידי אוה"ע) ה"ה מהאוה"ע. ומפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל⁹¹, ומ"מ יהודי ה"ה יהודי ואוה"ע — אוה"ע,

לכן הצעתי⁹², שבימי ר"ה הבעל"ט ידברו הרבנים בענין "הגזירה האיומה דמיהו יהודי", ואשר כל אחד שהיכולת בידו יפנה בבקשתו לראש הממשלה שם, שיבטלו הגזירה האיומה דמיהו יהודי, ויוחקק החוק דגיור ע"פ הלכה דוקא.

יד. (בסיום ההתוועדות ניגנו (עוה"פ) הניגון "כי אלקים יושיע ציון", ולאחרי ברכה אחרונה, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)
יש להכריז שהתיבות של ניגון הנ"ל אינם המצאה שלי... אלא הם תיבות שכתב דוד המלך בספר תהלים!

וע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁹³ שצריכים לדבר אודות הגאולה, ועי"ז ימשיכו את הגאולה — הנה כאשר ידברו אודות "כי אלקים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה וזרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו בה"⁹⁴, אזי יפעלו ש"אלקים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה וזרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו בה", בכיאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש.

[לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "פרוזת תשב ירושלים"].

90) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ס"ס ס"ד. (אג"ק חכ"ו ריש ע' תפב).
91) גיטין סא, א. (91)
92) ראה גם מכתב ימי הסליחות שנה זו (92)
93) סה"ש תרצ"ט ע' 330.
94) תהלים סט, לר"ז. (94)

הוספה

א

[כ"ו תמוז ה'תשכ"ד]

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום כ"א תמוז.
 במענה לשאלתו — ישנם בכדור הארץ שטחים רבים וגדולים שעד עתה
 לא חקרום ואין יודעים כלל הנעשה שם, כמפורסם.
 הפ"נ שבמכתבו יקרא בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
 זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע.

ב

בי"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ח
 ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו' הרב אליהו שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכ'.

ולקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו ועל כל ישראל
 לטובה, הנני בזה להביע ברכתי בנוסח הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
 נבג"מ ז"ע:

לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

כבוד ובברכת החג

מ. שניאורסאהן

בענין שבטי אַפגאַניסטאַן — בטח מתייעצים במומחים בשטח זה.

א

נכתבה על מכתב כללי-פרטי בתאריך זה שנדפס באג"ק חכ"ג אגרת ח'תתסג.
 קטעים אלו (מצילום האגרת) אל האברך סעדי' שי' גרופי (רשל"צ). נדפס ב"מקדש מלך"
 ח"ב ע' 305.

במענה לשאלתו: אודות עשרת השבטים הנמצאים מעבר לנהר סמבטיון. — בהבא להלן
 ראה גם מדבר קדמות (להחיד"א) ערך חכמות. ובכ"מ.

ב

מצילום האגרת. נדפסה בספר "שבטי ישראל — האובדים והנדחים" (ירושלים, תשמ"ז) ע'
 115.

הרב אליהו: אביחיל. אגרת נוספת אליו — לקמן אגרת הבאה.
 בענין שבטי אַפגאַניסטאַן: והתיחסותם לשבטי ישראל, שאת מחקריו בזה הוציא לאור הנמען
 בחוברת "האובדים בארץ אשור" — ירושלים, תשל"ט ואילך. וראה גם לקמן שם.

ג

בי"ה, ימי הסליחות, ה'תשמ"ב
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ כו' הרב אליהו שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו בצירוף החו' האובדים בארץ אשור, ות"ח.
ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני
בזה להביע ברכתי, לכת"ר ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה
טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.
כבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

בטח דבר **פא"פ** עם גדולי רבני אה"ק שליט"א בבעית "האובדים"
כלשונו,
שהרי בודאי לדכוותי אין צורך לבאר עד כמה מסובך כל הענין, ענין
הלכתי הכי חמור, דורש ידיעת כל הפרטים וכו'.

ד

לדעתי — כל זמן שלא יהי **פס"ד ברוך** (לא רק — נתינת רשות, כי
ובפרט שבענין כזה אין "אמצע" ורשות — או שמחוייבים לעסוק, או שאסורים
לעסוק בזה) מבי"ד מומחה ומוסמך לכיו"ב שעליו לעסוק בזה — לא יגע
בכל ענין זה.

ה

מצילום האגרת. נדפסה בספר "שבטי ישראל" — האובדים והנדהים" (ירושלים, תשמ"ז) ע'
116.

הרב אליהו: אביחיל. אגרת נוספת אליו — לעיל אגרת הקודמת.
החו' האובדים בארץ אשור: מחקר על מקום הימצאם של נדחי ישראל ויהודה — ירושלים,
תשל"ט; תשמ"א. וראה גם לעיל שם (בשולי האגרת), ובהנסמן שם.

ו

מצילום כתי"ק. מענה לאחד שרצה להתעניין אודות שבטי הפתאנים בפאקיסטאן
ואפגאניסטאן, שיש המייחסים אותם לשבטי ישראל.

לזכות

התמים **אברהם זאב** שיחיו

לרגל הכנסו לעול המצוות

כ"ב אלול, ה'תשע"ו

שנת הקהל את העם

ולזכות אָחיו ואחותו שיחיו

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת **אפרים שמואל** וזוגתו מרת **שיינא באשא** שיחיו **מינץ**

זקניהם

מרת **פעסל שתחיי מינץ**

הרה"ת ר' **יצחק הלוי** וזוגתו מרת **חנה דבורה** שיחיו **גורביץ**

מרת **דוואשא שתחיי ריבקין**